

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 21.12.2005
COM(2005) 675 végleges

**A BIZOTTSÁG JELENTÉSE
A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI
ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK**

**A második jelentése a tagállam területéről jogellenesen kiszállított kulturális javak
visszaszolgáltatásáról szóló 93/7/EGK tanácsi irányelv alkalmazásáról**

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Bevezetés	3
2.	Általános összefüggések	3
3.	A 93/7/EGK irányelv alkalmazását értékelő első jelentés (1993–1998)	4
3.1.	Az első jelentés következtetései.....	4
3.2.	Az intézmények válaszai.....	4
4.	Az első jelentést követően végbement fejlődés	5
4.1.	Jogi jellegű változások: a 2001/38/EK irányelv	5
4.2.	A 10 új tagállam csatlakozásra való felkészítése	5
4.3.	Az európai kulturális örökség védelmének hatékonyabbá tételéhez való hozzájárulás: a kulturális javak nyomon követhetőségéről szóló tanulmány	5
4.4.	Az igazgatási együttműködés javítása: iránymutatások elfogadása.....	6
5.	Az irányelv alkalmazása 1999–2003 között	6
5.1.	A tagállamok alkalmazási jelentéseinek tartalma	6
5.2.	Az irányelv alkalmazásának értékelése.....	7
5.2.1.	<i>A hatóságok közötti együttműködés és információcsere</i>	8
5.2.2.	<i>Visszaszolgáltatási eljárás</i>	8
5.2.3.	<i>A kulturális javak védelme</i>	9
6.	Következtetés	9
6.1.	A tagállamok közötti együttműködés és információcsere javítása	9
6.2.	A visszaszolgáltatási eljárás határidejének meghosszabbítása	10
6.3.	A küszöbértékek megtartása	10
6.4.	Az értékelő jelentés készítésének gyakorisága	10
6.5.	A kulturális javakkal foglalkozó tanácsadó bizottság elé terjesztés	10

1. BEVEZETÉS

Az 1993. március 15-én elfogadott 93/7/EGK tanácsi irányelv¹ a nemzeti hatóságok közötti együttműködés mechanizmusát és a kulturális javak visszaszolgáltatásának eljárását határozza meg arra az esetre, ha a kulturális javakat jogellenesen szállítják ki a tagállam területéről.

Az irányelv 16. cikke (2) bekezdése előírja, hogy a Bizottság háromévente köteles az irányelv alkalmazásáról szóló értékelő jelentést benyújtani az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak.

Jelen dokumentum a második értékelő jelentés, mely az 1999–2003-as időszakra vonatkozik. Az irányelvnek 15 tagállamban történő alkalmazását értékeli. Az első jelentés² az 1993-1998-as időszakra vonatkozott.

2. ÁLTALÁNOS ÖSSZEFÜGGÉSEK

Közösségi szinten a kulturális javakra az Európai Közösséget létrehozó szerződés (továbbiakban: „EK-Szerződés”) – főként az áruk szabad mozgásával kapcsolatos – rendelkezései vonatkoznak, különösen az EK-Szerződés 28. és 29. cikkében, mely tiltja azon intézkedéseket, melyek hatása egyenlő a behozatal, illetve a kivitel mennyiségi korlátozásával.

Azonban a 30. cikk előírja, hogy az EK-Szerződés 28. és 29. cikke nem zárja ki a behozatalra, a kivitelre vagy a tranzitárukra vonatkozó olyan tilalmakat vagy korlátozásokat, melyeket „a művészi, történelmi vagy régészeti értéket képviselő nemzeti kincsek védelme” indokol. Ezeket a tilalmakat és korlátozásokat azonban csak akkor fogadják el, ha minden esetben feltétlen szükségesek és az általuk kitűzött céllal arányosak, következésképpen nem lehetnek önkényes megkülönböztetés vagy a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközei.

Ezért a 93/7/EGK irányelv a belső piac olyan kísérő intézkedése, mely a belső piac működésének összehangolására irányul azért, hogy a tagállamok számára – az EK-szerződés 30. cikke értelmében – biztosítja a kulturális javak védelmét, amennyiben azok művészi, történelmi vagy régészeti értéket képviselő nemzeti kincsnek minősülnek.

Az irányelvnek nem célja a kulturális javak jogellenes kereskedelme elleni küzdelem, és nem szabályozza azt sem, hogy a tagállamok hogyan alkalmazzák az EK-Szerződés 30. cikkében foglaltakat. Szintén e cikk értelmében a tagállamok megőrzik nemzeti kincseik definiálásának, továbbá védelmük biztosítására a szükséges nemzeti rendelkezések meghozatalának jogát.

¹ A Tanács az 1997. február 17-i 96/100/EGK európai parlamenti és tanácsi irányelvvvel (HL L 60., 1997.3.1., 59. o.) és a 2001. június 5-i 2001/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvvel (HL L 187., 2001.7.10., 43. o.) módosított, a tagállam területéről jogellenesen kiszállított kulturális javak visszaszolgáltatásáról szóló, 1993. március 15-i 93/7/EGK irányelvre, HL L 74., 1993.3.27., 74. o.

² A Bizottság a kulturális javak kiviteléről szóló 3911/92/EGK tanácsi rendelet és a tagállam területéről jogellenesen kiszállított kulturális javak visszaszolgáltatásáról szóló 93/7/EGK tanácsi irányelv alkalmazásáról szóló, 2000. május 25-i jelentése a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, COM (2000) 325 végleges

3. A 93/7/EGK IRÁNYELV ALKALMAZÁSÁT ÉRTÉKELŐ ELSŐ JELENTÉS (1993–1998)

3.1. Az első jelentés következtetései

Az első jelentés³ azt állapította meg, hogy az irányelv belső jogba történő átültetése lassan halad, következésképpen alkalmazása is késedelmet szenved. Az irányelv tényleges alkalmazásának időtartama tehát nem volt elég hosszú hatékonysága megítéléséhez.

A szóban forgó jelentés hangsúlyozta, hogy a tagállamok vélekedése szerint az irányelv szükséges és hasznos a kulturális örökség védelméhez. Az államok többsége úgy értékelte, hogy az irányelv által létrehozott közösségi jogi keret kielégítő, még ha közülük néhányan jelezték is, hogy továbbfejlesztenék azt: Olaszország véleménye szerint az egyéves elévülési időszakot három évre kellene módosítani, Hollandia pedig javasolta, hogy a visszaszolgáltatási eljárás végrehajtásának jogát terjesszék ki magánszemélyekre is.

Mindenesetre a szóban forgó jelentésnek köszönhetően kiderült, hogy a hatóságok közötti nemzeti, illetve közösségi szinten folyó igazgatási együttműködés a gyakorlatban nem valósult meg. Ezért a tagállamok többsége az együttműködés hatékonyabbá tétele mellett emelt szót. Ezenfelül a jelentés megállapította, hogy – tekintettel a tagállam területéről jogellenesen kiszállított kulturális javakról szóló információk hiányára – helyénvaló lenne javítani a kulturális javak nyomon követhetőségét.

3.2. Az intézmények válaszai

Válaszában az Európai Parlament és a Tanács az irányelv fejlesztésére tett utalást.

Állásfoglalásában⁴ az Európai Parlament kifejtette, hogy az Európai Uniónak nagy hangsúlyt kell fektetnie a kulturális javak jogellenes kereskedelme elleni harcra, és ebben a Bizottságnak központi szerepet kell játszania. Következésképpen a Parlament az alábbiakat kérte:

- a 93/7/EGK irányelv szerint egy évre rögzített elévülési időszak módosítását;
- a 15 tagállamban, illetve a 10 tagjelölt országban tudatosító és véleményformáló kampányok szervezését a kulturális javak jogellenes áruba bocsátásának káros következményeiről;
- intézmények, alapítványok, szervezetek és magánszemélyek javairól készült teljes és nyilvános lista készítését; továbbá
- a kulturális javak jogellenes kereskedelméről és az ellene folyó küzdelemre vonatkozó közösségi szintű konkrét javaslatokról szóló zöld könyv létrehozását.

A három utóbbi kérés következményei nem képezik tárgyát e jelentésnek, mivel az kizárólag az irányelv alkalmazásával foglalkozik.

³ Lásd 2. pont

⁴ Az Európai Parlament a kulturális javak kivételéről szóló 3911/92/EGK tanácsi rendelet és a tagállam területéről jogellenesen kiszállított kulturális javak visszaszolgáltatásáról szóló 93/7/EGK tanácsi irányelv alkalmazására vonatkozó, a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak benyújtott bizottsági jelentésről szóló 2001. június 12-i állásfoglalása (HL C 53 E, 2002.2.28.,125.o., 7. pont)

A Tanács állásfoglalásában⁵ felkérte a tagállamokat, hogy maximálisan aknázzák ki az irányelv nyújtotta védelmi lehetőségeket, még hozzá az igazgatási együttműködés intenzívvé tétele segítségével. Felkérte a Bizottságot, hogy:

- hajtsa végre a javasolt kezdeményezéseket, és amennyiben szükséges, indítson újakat annak érdekében, hogy ezáltal nagyobb mértékben járuljon hozzá a tagállamok kulturális örökségének védelméhez és az irányelv működéséhez; továbbá
- fordítson fokozott figyelmet az igazgatási struktúrák és kapacitások kialakítására az Európai Unió új külső határainak védelméért felelős új tagállamokban.

4. AZ ELSŐ JELENTÉST KÖVETŐEN VÉGBEMENT FEJLŐDÉS

4.1. Jogi jellegű változások: a 2001/38/EK irányelv

Ahogy az az első jelentésben már szerepelt, a 2001/38/EK⁶ irányelv módosítja a 93/7/EGK irányelv mellékletét annak érdekében, hogy 2002. január 1-jétől a nemzeti valuták összegét az euróhoz igazítsa, és a küszöbértékek 0 (nulla) értékére történő hivatkozás helyébe a „Bármilyen értékű” kerüljön. Az irányelvet minden tagállam átültette.

4.2. A 10 új tagállam csatlakozásra való felkészítése

A Bizottság megvizsgálta az irányelvnek a 10 új tagállamban történő átültetésére irányuló nemzeti intézkedések projektjeit. A Bizottság ezzel olyan technikai segítséget nyújtott, mely segíti az átültetés megadott határidőn belül történő végrehajtását. Mindenesetre a Bizottság 2004-ben jogsértési eljárást kezdeményezett egyes tagállamok ellen amiatt, hogy nem tájékoztatták a Bizottságot az átültetésre irányuló nemzeti intézkedéseikről.

4.3. Az európai kulturális örökség védelmének hatékonyabbá tételéhez való hozzájárulás: a kulturális javak nyomon követhetőségéről szóló tanulmány

A 2004 végén véglegesített tanulmány fő célja a tagállamokban felállított információterjesztési struktúrák és mechanizmusok vizsgálata volt, a célból, hogy összegyűjtse, továbbítsa és kicserélje az irányelv⁷ mellékletében felsorolt kulturális javakról szóló információkat.

E tanulmány szerint az egyes tagállamok kulturális örökségének védelmét szolgáló rendszerek azon nemzeti kincsek által alkotott központi mag köré épülnek, melyek a tagállam területéről való kiszállítása tilos, a második körben található azon kulturális javak, melyek kiszállításához nemzeti szintű engedélyre van szükség, végül a harmadik kört azon javak halmaza alkotja, melyek szabadon és ellenőrzés nélkül szállíthatók, mivel kulturális szempontból kisebb jelentőséggel bírnak. A tanulmány végkövetkeztetése szerint a nyomon

⁵ A Tanács a kulturális javak kivételéről szóló 3911/92/EGK tanácsi rendelet és a tagállam területéről jogellenesen kiszállított kulturális javak visszaszolgáltatásáról szóló 93/7/EGK tanácsi irányelv alkalmazására vonatkozó, a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak benyújtott bizottsági jelentésről szóló, 2001. január 21-i állásfoglalása (HL C 32., 2002.2.5., 3.o.)

⁶ A Tanács az 2001. június 5-i 2001/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 187., 2001.7.10., 43. o.)

⁷ http://europa.eu.int/comm/enterprise/regulation/inst_sp/dir937_en.htm

követhetőség csak a belső nemzeti magba tartozó javak számára biztosított, továbbá csekély mértékben a második kört alkotó, kiviteli engedélyhez kötött kulturális javakat is jellemzi.

Az Európán belül, egyik tagállamból a másikba történő szállításkor a kulturális javak nyomon követhetőségének fokozása érdekében a tanulmány a következő intézkedéseket ajánlja:

- a kulturális javak közösségen belül történő szállítására vonatkozó egységes engedélyezési modell elfogadása;
- a harmadik országok felé történő szállítási illetve kiviteli engedélyeket tartalmazó, európai szintű adatbázis létrehozása
- a tagállamok illetékes hatóságainak együttműködését megerősítendő, a kulturális javak jelölésének hatékony rendszere, továbbá a rendszeres találkozókra és a közös technikai eszközökre alapuló hálózatok felállítása⁸.

4.4. Az igazgatási együttműködés javítása: iránymutatások elfogadása

Az irányelv 17. cikkében szereplő kulturális javakkal foglalkozó tanácsadó bizottság iránymutatásokat fogadott el a célból, hogy – kapcsolati és információcsere-hálózat létrehozása útján – javítsa és megerősítse az illetékes hatóságok közötti igazgatási együttműködést⁹. Az illetékes hatóságok az érintett intézményeknek és az érdekelt magánszemélyeknek minden hasznos tájékoztatást megadnak azokkal a közösségi eszközökkel kapcsolatban, melyek a kulturális javak harmadik ország felé történő kivitelét, illetve a tagállam területéről jogellenesen kiszállított kulturális javak visszaszolgáltatását határozzák meg.

5. AZ IRÁNYELV ALKALMAZÁSA 1999–2003 KÖZÖTT

5.1. A tagállamok alkalmazási jelentéseinek tartalma

Az irányelv 16. cikkének megfelelően a tagállamok által a Bizottságnak benyújtandó alkalmazási jelentések hiányában a Bizottság 2004 februárjában kérdőívet küldött a tagállamoknak, mely célja az volt, hogy megkönnyítse a tagállamok által közölt adatok összehasonlíthatóságát. Minden tagállam részt vett a kérdőív kitöltésében, bár az utolsó hozzászólást a Bizottság csak sokadszori felszólításra, 2005 márciusában kapta meg. Ezután kiegészítő kérdőív kiküldésére került sor, melyet azon hatóságok kaptak, melyek 2005 márciusában az irányelv alkalmazásáért felelősek voltak: négy állam (Franciaország, Luxemburg, Hollandia és Ausztria) 2005. szeptember végéig nem válaszolt a második kérdőívre.

A tagállamok úgy vélik, hogy 1993-tól kezdődően az irányelv a tagállam területéről jogellenesen kiszállított nemzeti kincsek visszaszolgáltatása tekintetében hasznos eszköznek bizonyult. Ugyanakkor az alábbi hozzászólásokat tették:

⁸ Ezen ajánlást követően a 6. kutatási keretprogramban (2002–2006) már jóváhagytak egy kezdeti kutatási projektet. E jelentés készítésekor egy olyan kutatási pályázati felhívás volt előkészületben, mely feladatainak célja az azonosítás megkönnyítése, a nyomon követhetőség és a kulturális javak jelölésének fejlesztése.

⁹ http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/customs/customs_controls/cultural_goods/index_en.htm. E jelentés készítésekor a szóban forgó iránymutatások naprakésszé tétele folyamatban van.

- az irányelv nem kerül gyakran alkalmazásra,
- közösségi szinten elégtelen az illetékes hatóságok együttműködése,
- hiányoznak az irányelv konkrét alkalmazásáról szóló, a központi hatóságoknál hozzáférhető adatok.

A 93/7/EGK 4. és 5. cikkének alkalmazását érintő, a tagállamok által a Bizottság felé közölt statisztikai adatokat a melléklet tartalmazza. Ezek összefoglalásaként elmondható, hogy a nemzeti hatóságok közötti együttműködés öt tényleges, kulturális javak visszaszolgáltatására vonatkozó eljárás lefolytatását eredményezte, mely a 93/7/EGK irányelv szerinti bírósági eljárás nélkül zajlott. Két másik visszaszolgáltatási ügyet is kezdeményeztek a kérdéses időszak alatt, melyek még folyamatban vannak.

Ezenfelül a tagállamok területén 12 kérelem érkezett kulturális javak felkutatására, továbbá kulturális javak megtalálásáról 9 bejelentést tettek. Ami a vizsgálati kérelmeket illeti, Hollandia 6 különböző tagállamból érkező 8 esetről tett jelentést. Ausztria egy esetet említett.

Végül Németország és Portugália jelezte, hogy megtette a kulturális javak fizikai megóvásához szükséges intézkedéseket. Olaszország megemlíti, hogy érdekében Franciaország és Németország átmeneti intézkedéseket vezetett be a célból, hogy megakadályozza a kulturális javak visszaszolgáltatási eljárás alól történő kivonását. Ezt az információt Franciaország és Németország nem erősítette meg.

Másfelől a tagállamok három, az irányelv 5. cikke értelmében zajló visszaszolgáltatási eljárást jelentettek: kettőt Görögország, egyet Franciaország.

Egyes tagállamok – például Németország és Hollandia – azzal magyarázzák, hogy az irányelv ritkán kerül alkalmazásra, hogy az irányelvet átültető nemzeti szabályozást az államügyész és a rendőrségi hatóságok nem ismerik; más tagállamok – például Spanyolország – úgy vélik, hogy a visszaszolgáltatási folyamat végrehajtásának határideje túl rövid, emiatt sokan inkább polgárjogi bírósági eljárás útján intézkednek.

Végül egyes tagállamok úgy vélik, hogy a jelentéskészítés gyakoriságán kellene változtatni: míg Írország a jelentés éves gyakorisággal történő készítése felé hajlik, Dánia és Belgium a jelentéskészítés időszakának öt, sőt tíz évre történő hosszabbítását javasolja.

5.2. Az irányelv alkalmazásának értékelése

A Bizottság megállapítja, hogy a nemzeti jelentésekben található információk alapján meglehetősen alacsony azon esetek száma, melyekben a 4. és 5. cikkben foglaltak alkalmazásra kerültek. Nehéz azonban megítélni, hogy ez a számadat az alkalmazások tényleges számát jelöli-e, azon nehézségek miatt, melyekbe a Bizottság a tagállamok által benyújtott adatok összehasonlítása közben ütközött¹⁰. Előfordul, hogy egy tagállam jelentése szerint hozzá soha nem nyújtottak be kulturális javak felkutatására vonatkozó kérelmet, sem azok megtalálására vonatkozó bejelentést, míg egy másik tagállam arról számol be, hogy küldött az első tagállam számára ilyen dokumentumot. Ezenfelül az alkalmazás csekély számának az alábbi oka is lehet:

¹⁰ A Bizottság a szóban forgó nehézségek miatt a mellékletben található táblázatokat jóváhagyásra elküldte a 15 tagállam központi hatóságainak.

- a tagállamból jogellenesen kiszállított kulturális javak átlagosan csak 20–30 év múlva tűnnek fel újra,
- csak az irányelv mellékletében szereplő nemzeti kincsek tartoznak az irányelv alkalmazási körébe.

5.2.1. A hatóságok közötti együttműködés és információcsere

A nemzeti hozzászólásokból kiderül, hogy a központi hatóságok között igazgatási együttműködés és eszmecsere nem valósul meg gyakran, látva a feljegyzett esetek csekély számát.

Ezzel kapcsolatban bizonyos tagállamok – például Belgium és Németország – azon hiányosságokról tesznek jelentést, melyek az információk tagállamok között és tagállamokon belül folyó gyűjtése és továbbítása terén merülnek fel.

Az esetek mindegyikében kiderül, hogy az irányelv 4. cikke értelmében kezdeményezett eljárásokról szóló információt az abban részt vevő hatóságok nem továbbították megfelelő módon az irányelv alkalmazásával megbízott központi hatóságok felé. Ezért a központi hatóságok követelik mind a nemzeti szintű, mind a tagállamok között folyó információcsere javítását, mely segítene elhárítani az irányelv hatékony alkalmazása előtt álló akadályokat.

Ennek megfelelően Dánia, Franciaország, Spanyolország, Olaszország, Portugália és az Egyesült Királyság hangsúlyozza, hogy eredményeit az irányelv alkalmazásáért felelős hatóságok közötti harmonikus viszonynak köszönheti, azonban panasszal él más központi hatóságok együttműködést elutasító magatartása miatt.

Ami az egyes tagállamokban a kulturális javak területén érintett különböző hatóságok (kulturális, vám-, rendőrségi és igazságügyi hatóságok) közötti nemzeti szintű együttműködést illeti, a tagállamok által szolgáltatott információk alapján az összkép igen sokszínű. Így Portugália, Írország, Franciaország, Belgium, Olaszország és az Egyesült Királyság tapasztalatai alapján jó eredményekhez vezethet, ha az információcserére és a jó gyakorlatok terjesztése érdekében a szóban forgó szolgáltatásokat egy munkacsoport fogja össze.

5.2.2. Visszaszolgáltatási eljárás

Az 1999–2003 közé eső időszakban a tagállamok az 5. cikk értelmében három visszaszolgáltatási eljárást hajtottak végre. Két, Görögország által Németország ellen, illetve egy Franciaország által Belgium ellen indított eljárásról van szó.

Ezen eljárások csekély száma azzal magyarázható, hogy a bírósági eljárás egyszerű léte a feleket a törvényszéken kívül eső, kölcsönös megegyezéssel történő megoldáskeresésre ösztönzi. Ugyanakkor a tagállamok hozzászólásaiból nem derül ki, hogy az irányelv alkalmazása konkrétan milyen számú kölcsönös megegyezéssel történő visszaszolgáltatást eredményezett. Bizonyos tagállamok (Görögország, Spanyolország, Franciaország, Hollandia) valóban más jogi utat részesítenek előnyben kulturális javaik visszaszerzésére, mivel a visszaszolgáltatási eljárás kezdeményezésének feltételeit (hogy csak az 1993 utáni jogellenes kiszállításra érvényes és/vagy hogy csak az egy éves elévülési időszakon belül) túl korlátozónak ítélik.

Ráadásul a benyújtott adatok arra engednek következtetni, hogy a 6. cikk rendelkezései, melyek a tagállamok közötti információcsere kialakítására vonatkoznak, nem kerültek alkalmazásra.

5.2.3. A kulturális javak védelme

A kulturális javak irányelv által felállított visszaszolgáltatási rendszerének célja, hogy biztosítsa a tagállamok kulturális örökségének védelmét.

A tagállamok egyetértének abban, hogy bár az irányelv bír némi, az örökség megőrzésére irányuló megelőző jelleggel, önmagában nem képes felvenni a harcot a kulturális javak jogellenes kereskedelme ellen. Egyébként az irányelv nem foglalkozik a kulturális javak szabad mozgásának szabályozásával. Ezért hatékonyságát nem az alapján kell megítélni, hogy a kulturális javak jogellenes kereskedelme ellen folytatott harchoz hogyan járul hozzá.

Mindamellet, látva, hogy a tagállamoknak és a közösségi intézményeknek érdekében áll a kulturális javak jogellenes kereskedelme ellen folytatott aktív küzdelem, a Bizottság úgy véli, hogy helyénvaló lenne részleteiben megvizsgálni a kulturális javak nyomon követhetőségéről készült ajánlásokat. Bár a tanulmány végkövetkeztetései meghaladják az irányelv alkalmazási körét, a Bizottság úgy látja, hogy a kulturális javakkal foglalkozó tanácsadó bizottság rendelkezik az ilyen jellegű eszmecsere kezdeményezéséhez szükséges szaktudással.

Az Európai Parlament állásfoglalásában szereplő kérésére¹¹ a Bizottság fontolóra veszi egy, a kulturális javak Unión belül történő mozgásáról szóló közlemény elkészítését, mely a tagállamokban fennálló helyzetről szóló áttekintést tartalmazna.

6. KÖVETKEZTETÉS

6.1. A tagállamok közötti együttműködés és információcsere javítása

A 93/7/EK irányelv alkalmazásának az 1999–2003 időszak alatti fejlődése rávilágít azon hiányosságokra, melyek az igazgatási együttműködés és a tagállamok közötti eszmecsere – a nemzeti kulturális örökségek megőrzéséhez és védelméhez szükséges két alapvető feltétel – területén merülnek fel.

E hiányosság megszüntetésére a Bizottság az igazgatási együttműködés javítása érdekében – az iránymutatásokra vonatkozó ajánlásoknak megfelelően – nyomon követési vizsgálat indítását tervezi. Ez a vizsgálat lehetővé tenné az iránymutatások végrehajtásának értékelését, illetve annak megállapítását, hogy az iránymutatások mennyire vannak összhangban a tényleges szükségletekkel. A Bizottság szükségesnek látja az együttműködés hiányosságainak megszüntetésére szánt intézkedéseknek mind nemzeti, mind közösségi szinten célzott módon történő elősegítését, a kulturális javak védelmét szolgáló közösségi rendszer hatékony működésének biztosítását és a 93/7/EGK irányelv alkalmazásának támogatását. Ebben a kérdésben bizonyos tagállamok – például Spanyolország és Németország – támogatná az irányelv 4. cikkének alkalmazására irányuló eljárás kialakítását, amennyiben ez az eljárás hozzá tudna járulni a tagállamok közötti igazgatási együttműködés javításához anélkül, hogy adminisztratív bonyodalmakat okozna. Dánia például úgy véli, hogy meg kellene szabni, milyen határidőn belül érkezzen válasz az együttműködési kérelmek benyújtására. A többi

¹¹ Lásd 4. pont

tagállam ellenben úgy tűnik, nem támogatja közös eljárás bevezetését. A Bizottság véleménye szerint ebben a stádiumban még korai lenne végkövetkeztetéseket levonni.

6.2. A visszaszolgáltatási eljárás határidejének meghosszabbítása

A tagállamok úgy vélik, hogy a visszaszolgáltatási eljárás végrehajtására előírt egy év túl rövid, szeretnék azt hároméves időtartamra meghosszabbítani. Ezt a kérést már az első értékelő jelentés idején is megfogalmazták.

A kulturális javakkal foglalkozó tanácsadó bizottságon belül folytatott konzultációk eredményeképpen az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése módosulhat: azt az időszakot, melyet attól az időponttól számítanak, ahogy a megkereső tagállam tudomására jutott, hogy a kulturális tárgy hol található és ki annak tulajdonosa, illetve birtokosa, három évre hosszabbíthatják.

6.3. A küszöbértékek megtartása

Az irányelv előírja, hogy a Tanács a Bizottság javaslata alapján háromévente vizsgálatot tart, és indokolt esetben napra kész állapotba hozza a mellékletben jelzett küszöbértékek összegeit a Közösség gazdasági és pénzügyi mutatói alapján.

Az e jelentés előkészítése alatt a tagállamoktól érkező válaszok nem voltak egybehangzók. Bizonyos tagállamok – például Spanyolország, Ausztria, Svédország – úgy vélik, hogy a küszöbértékek túl magasak, ezáltal nem biztosítanak megfelelő védelmet. Más tagállamok – például az Egyesült Királyság – a küszöbértékeket emelni szeretné annak érdekében, hogy a 93/7/EGK irányelvben meghatározott kulturális javak listája ezáltal csökkenjen. Mivel már az első jelentésben is kitűnt, hogy a tagállamok különböző irányból közelítik meg a kérdést, a Bizottság egyelőre nem szándékozik javaslatot tenni a küszöbértékek napra kész állapotba hozatalára vonatkozóan.

6.4. Az értékelő jelentés készítésének gyakorisága

Mivel a tagállamoktól származó, az irányelv alkalmazásáról szóló információk megszerzése nehézségekbe ütközik, továbbá az irányelv 4. és 5. cikkének alkalmazása nem gyakori, a Bizottság úgy véli, hogy nem szükséges betartani a 16. cikkben előírt hároméves gyakorisággal történő jelentésírási kötelezettséget.

6.5. A kulturális javakkal foglalkozó tanácsadó bizottság elé terjesztés

A Bizottság szándékában áll a bizottság elé terjeszteni a fent említett kérdéseket.

* * *

- A Bizottság felkéri az Európai Parlamentet, a Tanácsot és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot e jelentés tudomásulvételére.
- E jelentés fényében a Bizottság konzultálni fog a kulturális javakkal foglalkozó tanácsadó bizottsággal a 93/7/EGK irányelv módosítására irányuló javaslatokról, melyek a visszaszolgáltatási eljárás megkezdésének határidejére és a jelentéskészítés gyakoriságára vonatkoznak.

ANNEXE

Tableaux des restitutions, des actions en restitution et des actions de coopération administrative entre les Etats membres de 1999 à 2003¹²

- **Récapitulatif des restitutions (toutes à l'amiable en dehors de la procédure de restitution juridictionnelle)**

Année	Etat restituant	Etat requérant	Objet
2003	Royaume uni	Portugal	Manuscrits d'archives du XVIII siècle
?	Royaume uni	Suède	Livres
2001	Portugal	Espagne	Peinture « Romany» de Frederico Madrazo Kuntz
2000	Pays-Bas	Autriche	Tableau
2003	Pays-Bas	Royaume uni	Manuscrits

- **Récapitulatif des négociations en vue de la restitution à l'amiable**

Année	Etat restituant	Etat requérant	Résultat
?	Allemagne	Italie	En cours
2002	Pays-Bas	Italie	En cours (cuirasse)

- **Récapitulatif des demandes de restitution introduites (article 5 de la directive 93/7/CEE)**

Année	Requérant	Requis	Objet
2002	Grèce	Allemagne	438 antiquités d'origine grecque
2003	Grèce	Allemagne	13 antiquités d'origine grecque
2003	France	Belgique	Archives publiques (33.000 documents)

- **Demande de recherche d'objet (article 4, 1 de la directive 93/7/CEE)**

Année	Requérant	Requis	Résultat
2003	Pays-Bas	Royaume Uni	Suite un accord entre les parties, les objets ont été renvoyés aux Pays-Bas sans besoin d'appliquer la directive
2003	Allemagne	Royaume uni	La sortie d'Allemagne n'était pas

¹² Source / Mesures communiquées par les autorités centrales chargées de l'application de la Directive 93/7/CEE à la Commission européenne

			illicite
2003	Allemagne (Peinture de Degas)	Autriche	Aucun résultat. Le tableau n'est pas connu en Autriche
2001	Autriche (Diplôme militaire romain)	Allemagne	Aucun résultat, faute d'intervention des autorités
1999 2000	Italie (2)	Pays-Bas	Réglé en dehors du cadre de la directive
?	Italie	Allemagne	En cours
?	Portugal	Espagne	En cours
?	Espagne	Allemagne	Sans succès (Tableau de Bernardo Belotto)
?	Grèce (2)	Allemagne	Saisie des objets
?	Italie	Pays-Bas	?

• **Notifications de découverte d'objet (article 4, 2 de la directive 93/7/CEE)**

Année	Etat notifiant	Etat notifié	Résultat
2003	Royaume uni	France	Les autorités françaises ont accordé une autorisation avec effet rétroactif et les autorités britanniques ont pu accorder la licence d'exportation
2001 (1) 2003 (2)	Royaume-Uni (3)	Portugal	Dans deux cas, les autorités portugaises ont accordé une autorisation avec effet rétroactif et les autorités britanniques ont pu accorder la licence d'exportation. Dans l'autre cas, le bien culturel a été renvoyé au Portugal sur une base volontaire, suite à l'intermédiation des autorités britanniques entre le possesseur et les autorités portugaises.
2003	Allemagne (objets grecs)	Autriche	Sans résultat : Renonciation à la restitution faute des conditions
1999	Italie (Reliefs gotiques)	Autriche	Sans résultat : l'origine n'a pas pu être déterminé
1999	Autriche	Italie	?
?	Espagne	Italie	En cours
2002	France	Grèce	Interdiction de la vente

ANNEX

Tables showing returns and instances of administrative cooperation between Member States 1999-2003¹³

- **List of returns (all amicable settlements outside the legal return procedure)**

Year	Returning State	Requesting State	Object
2003	UK	Portugal	Archive of Manuscripts from the 18th century
?	UK	Sweden	Books
2001	Portugal	Spain	Painting “Romany” of Frederico Madrazo Kuntz
2000	Netherlands	Austria	Painting
2003	UK	Netherlands	Manuscripts

- **Summary of ongoing requests for return**

Year	Returning State	Requesting State	Result
?	Germany	Italy	ongoing
2002	Netherlands	Italy	ongoing (armour)

- **List of legal return procedures (article 5 of directive 93/7/EEC)**

Year	Requesting State	Requested State	Object
2002	Greece	Germany	438 antiquities of Greek origin
2003	Greece	Germany	13 antiquities of Greek origin
2003	France	Belgium	Public archives (33.000 documents)

- **List of requests for search (article 4, 1 of Directive 93/7/EEC)**

Year	Requesting State	Requested State	Result
2003	Netherlands	UK	Due to an agreement between the parties, the objects were returned to the Netherlands without the need to apply the Directive.
2003	Germany	UK	Removal from Germany was not unlawful.

¹³ Source / Mesures notified by the central authorities charged with the application of Directive 93/7/EEC to the European Commission.

2003	Germany (painting of Degas)	Austria	No result. The painting is not known in Austria.
2001	Austria (Latin military diploma)	Germany	No result for lack of intervention by the authorities.
1999 2000	Italy (2)	Netherlands	Resolved outside the ambit of the Directive.
?	Italy	Germany	Ongoing
?	Portugal	Spain	ongoing
?	Spain	Germany	Without success (Painting of Bernardo Belotto)
?	Greece (2)	Germany	Securing of the objects
?	Italy	Netherlands	?

• **Notifications of discoveries (Article 4, 2 of Directive 93/7/EEC)**

Year	Notifying State	Notified State	Result
2003	UK	France	The French authorities have granted retroactive authorisation and the British authorities have issued an export licence.
2001 (1) 2003 (2)	UK (3)	Portugal	In two cases the Portuguese authorities granted retroactive authorisation and the British authorities issued export licences. In the other case, the article has been sent back to Portugal on a voluntary basis following mediation by the British authorities between the holder and the Portuguese authorities.
2003	Germany (objects of Greek origin)	Austria	No result. Restitution abandoned for lack of conditions.
1999	Italy (gothic reliefs)	Austria	No result. Origin could not be determined. Item returned to owner.
1999	Austria	Italy	?
?	Spain	Italy	ongoing
2002	France	Greece	Prohibition of the sale

ANHANG

Tabellarische Übersicht über Rückgaben, Rückgabemaßnahmen und Zusammenarbeit im Verwaltungsbereich zwischen Mitgliedsstaaten 1999-2003¹⁴

- **Rückgaben (Einigung außerhalb des Rückgabeverfahrens)**

Jahr	Ersuchter Mitgliedstaat	Ersuchender Mitgliedstaat	Objekt
2003	Vereinigtes Königreich	Portugal	Archiv von Manuskripten aus dem 18. Jahrhundert.
?	Vereinigtes Königreich	Schweden	Bücher
2001	Portugal	Spanien	Gemälde mit dem Titel "Romany" von Frederico Madrazo Kuntz
2000	Niederlande	Österreich	Gemälde
2003	Vereinigtes Königreich	Niederlande	Manuskripte

- **Liste der laufenden Verhandlungen, die auf eine Einigung außerhalb des Rückgabeverfahrens gerichtet sind**

Jahr	Ersuchter Mitgliedstaat	Ersuchender Mitgliedstaat	Ergebnis
?	Deutschland	Italien	laufend
2002	Niederlande	Italien	laufend (Harnisch)

- **Liste der eingeleiteten Rückgabeverfahren (Artikel 5 der Richtlinie 93/7/EWG)**

Jahr	Ersuchender Mitgliedstaat	Ersucher Mitgliedstaat	Objekt
2002	Griechenland	Deutschland	438 Antiquitäten griechischer Herkunft
2003	Griechenland	Deutschland	13 Antiquitäten griechischer Herkunft
2003	Frankreich	Belgien	Öffentliches Archiv (33.000 Dokumente)

¹⁴ Quelle: Maßnahmen, über die die für die Anwendung der Richtlinie 93/7/EWG zuständigen Behörden die Europäische Kommission benachrichtigt haben.

- **Anträge auf Nachforschung nach Kulturgütern (Artikel 4 Absatz 1 der Richtlinie 93/7/EWG)**

Jahr	Ersuchender Mitgliedstaat	Ersuchter Mitgliedstaat	Ergebnis
2003	Niederlande	Vereinigtes Königreich	Dank eines Abkommens zwischen den Parteien wurden die Kulturgüter in die Niederlande zurückgebracht, ohne die Richtlinie anwenden zu müssen.
2003	Deutschland	Vereinigtes Königreich	Verbringung aus Deutschland war nicht unrechtmäßig.
2003	Deutschland (Degas-Gemälde)	Österreich	Kein Ergebnis. Das Gemälde ist in Österreich unbekannt.
2001	Österreich (Römisches Militärzeugnis)	Deutschland	Kein Ergebnis, weil die Behörden nicht eingegriffen haben.
1999 2000	Italien (2)	Niederlande	Der Fall wurde außerhalb der Richtlinie gelöst.
?	Italien	Deutschland	laufend
?	Portugal	Spanien	laufend
?	Spanien	Deutschland	Ohne Erfolg (Gemälde von Bernardo Belotto)
?	Griechenland (2)	Deutschland	Sicherstellung der Kulturgüter
?	Italien	Niederlande	?

- **Notifizierung über das Auffinden von Kulturgütern (Artikel 4 Absatz 2 der Richtlinie 93/7/EWG)**

Jahr	Notifizierender Mitgliedstaat	Notifizierter Mitgliedstaat	Ergebnis
2003	Vereinigtes Königreich	Frankreich	Die französischen Behörden haben eine rückwirkende Genehmigung erteilt und die britischen Behörden haben eine Ausfuhrgenehmigung ausgestellt.
2001 (1) 2003 (2)	Vereinigtes Königreich (3)	Portugal	In zwei Fällen haben die portugiesischen Behörden eine rückwirkende Genehmigung erteilt und die britischen Behörden haben Ausfuhrgenehmigungen ausgestellt. Im dritten Fall wurde das Kulturgut auf freiwilliger Basis nach Portugal zurückgeschickt, nachdem die britischen Behörden zwischen dem

			Besitzer und den portugiesischen Behörden vermittelt haben.
2003	Deutschland (Kulturgüter griechischer Herkunft)	Österreich	Kein Ergebnis. Rückgabeverfahren wurde abgebrochen wegen mangelnder Bedingungen.
1999	Italien (gotische Reliefs)	Österreich	Kein Ergebnis. Die Herkunft der Gegenstände konnte nicht bestimmt werden.
1999	Österreich	Italien	?
?	Spanien	Italien	laufend
2002	Frankreich	Griechenland	Verkauf des Gegenstandes wurde verboten.